

4.3 Pakkolisenssijärjestelmä lähioikeussuojan rajoituksena

[In English](#)

[På svenska](#)

Tekijänoikeuslaissa säädetty pakkolisenssisäännös rajoittaa esittävän taiteilijan ja äänitetuottajan oikeuksia. Äänitallennetta saadaan esittäjien ja äänitetuottajien lupaa kysymättä käyttää säännöksessä mainituilla tavoilla, kunhan heille suoritetaan käytöstä korvaus. Korvaus maksetaan opetusministeriön hyväksymän järjestön välityksellä (Gramex Ry). Edellytyksenä on, että kyseessä on kaupallisesti julkaistu äänitallenne, jonka kappaleita on levitytty tai välitetty yleisön keskuuteen. Äänitallennetta saadaan pakkolisenssisäännöksen nojalla käyttää

- Julkisessa esityksessä
- Yleisölle välittämisessä esimerkiksi tietoverkossa, kunhan kyseessä ei ole pyynnöstä tapahtuvaa välittämistä (On demand -välittäminen).
- radio- ja televisiolähetyksen edelleen lähettämisessä.

Esimerkiksi CD:n soittamiseen ravintolan taustamusiikkina ei tarvita esittävien taiteilijoiden tai äänitetuottajan lupaa, kunhan heille maksetaan siitä korvaus. Huomioitava tosin on se, että pakkolisenssisäännös koskee vain esittävien taiteilijoiden ja äänitetuottajien oikeuksia. Musiikkia sisältävään äänitteeseen voi kohdistua myös muiden oikeudenhaltijoiden oikeuksia, kuten säveltäjien, sanoittajien tai sovittajien oikeuksia. Lupa heidän teostensa käyttämiseen on hankittava erikseen, esimerkiksi Teosto Ry:ltä.

Pakkolisenssijärjestelmä johtaa siihen, että esittäjille ja äänitetuottajille jää oikeus määrätä yksinoikeudella kappaleen valmistamisesta niin esityksestä kuin esityksestä tehdystä tallenteesta, on demand -tyyppisestä yleisölle välittämisestä sekä yleisölle levittämisestä.